

บริการหรือสวัสดิการของรัฐในแต่ละด้านได้น้อยมาก ทั้งนี้เป็นผลจากเงื่อนไข 4 ด้าน ได้แก่ เงื่อนไขทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละเงื่อนไขมีผลต่อการเข้าถึงบริการแต่ละด้านแตกต่างกัน ดังนี้

เงื่อนไขทางการเมือง ที่เกี่ยวข้องกับการต่อรองผลประโยชน์ การที่คนจนมีการศึกษาน้อย ไม่มีความรู้ ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะเข้าถึงข้อมูลที่เป็นระเบียบหรือกฎเกณฑ์ของแต่ละโครงการที่สามารถนำมาเป็นข้อโต้แย้งหรือสอบถามต่อผู้ให้บริการในโครงการต่างๆ ได้ การวางแผนและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของชุมชนเป็นหน้าที่ของผู้นำหมู่บ้านหรือผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพล กลุ่มคนที่สามารถเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรได้ ในขณะที่คนจนไม่ได้มีส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของชุมชนแต่อย่างใด

เงื่อนไขทางสังคม คนจนขาดพวกพ้องหรือกลุ่มคนที่สามารถให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แม้ว่าจจะทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดบริการหรือสวัสดิการ แต่คนจนก็เข้าไม่ถึง เพราะมีการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผลประโยชน์ต่างๆ กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มของผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพลและพวกพ้อง

เงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของคนจน คนจนมีรายได้จากการรับจ้างเป็นรายวันและมีรายได้ไม่แน่นอน หากวันใดไม่ได้ทำงานก็จะขาดรายได้ในวันนั้น คนจนที่จะไปขอรับบริการจึงต้องรับจ้างและขาดรายได้ในวันนั้นๆ ดังนั้นคนจนจึงไม่สามารถเข้ารับบริการหรือเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่มีในชุมชน

เงื่อนไขทางด้านวัฒนธรรม เป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกันทั้งจากตัวคนจนเองและคนในชุมชน ทักษะการมองตนเองของคนจนและคนในชุมชนที่มองคนจน เป็นการมองในแง่ลบ คนจนมองตนเองต่ำต้อย ไม่มีการศึกษาจึงต้องเจียมตัว ทำให้ไม่กล้าสอบถามหาข้อมูลหรือเข้ารับบริการต่างๆ ของรัฐถ้าไม่มีการบังคับหรือสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ส่วนคนในชุมชนมองคนจนว่าเป็นกลุ่มคนชั้นต่ำ ไม่มีศักดิ์ศรี ไร้การศึกษา ไร้ความสามารถ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนจึงมีการเปิดโอกาสให้คนจนเข้าไปมีส่วนร่วมน้อยมาก

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคนจนสามารถเข้าถึงบริการหรือสวัสดิการของรัฐในแต่ละด้านได้น้อยมาก เนื่องจากเงื่อนไขต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าคนจนจะเข้าถึงบริการของรัฐได้น้อย แต่ยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในชุมชน เนื่องจากคนจนยังมีระบบเครือญาติและวัฒนธรรมการเอาใจ ช่วยเหลือระหว่างกัน รวมทั้งยังอาศัยระบบอุปถัมภ์ซึ่งเป็นการเกื้อกูลกันระหว่างผู้มีฐานะดีกับคนจนในลักษณะหนึ่ง

ผลการวิจัยนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่รัฐต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างทางสังคมของชุมชน ที่มีผู้มีอิทธิพล มีอำนาจ เช่นเดียวกับกับโครงสร้างของประเทศ รวมทั้งต้องให้ความสนใจด้านข้อจำกัดของคนจนในการเข้าถึงบริการ หรือสวัสดิการของรัฐอย่างแท้จริงก่อนการจัดทำแผนนโยบายต่างๆ และจัดบริการหรือสวัสดิการมาสู่ชุมชน เพื่อให้คนจนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้การศึกษายังมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการเข้าถึงบริการของรัฐของคนจน เพราะคนจนที่ได้รับการศึกษาที่สูงกว่าคนอื่นๆ ในครอบครัว จะมีทักษะในการมองตนเองในแง่ดี ทำให้เขามีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีสังคมรอบข้างที่กว้างขึ้น ทำให้มีโอกาสได้รับข่าวสารต่างๆ มากกว่าคนจนคนอื่นๆ มีความกล้าที่จะสามารถติดต่อขอรับบริการต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน และควรมีการฟื้นฟูระบบการศึกษาในเรื่องของความเป็นชุมชน การให้คุณค่าของคนในชุมชนด้วยตนเอง มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดในเรื่องทักษะต่อคนจน การให้ความเสมอภาคแก่คนทุกระดับในชุมชน เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีปฏิบัติต่อคนจนและคนในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน

Thesis Title Access to Government Services of the Poor in Northern Rural Communities

Author Miss. Saranporn Yodkumlue

Degree Master of Education (Nonformal Education)

Thesis Advisor Lecturer Dr. Usa Duongsaa

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the access to government services of the poor in northern rural communities with one village in Chiang Mai Province as the unit of study. This qualitative research was guided by the concepts of community culture and marginalized groups. Information was gathered through the study of related documents, participant observation and non-participant observation, focus group discussion, informal interview, in-depth interview, and participatory rural appraisal (PRA).

Key informants in the study were six poorest families in the village. The supplementary informants were formal and informal village leaders, village members and government officers familiar with the community, such as school teachers, health centre officers, and Tambon Administrative Organization members and staff.

Key research findings and conclusions are as follows:

The government has provided services for the rural poor in four major areas: education provided by the state for all children; income generating activities for families; social welfare services to reduce hardship of people in the community; and health care and prevention services for the general public. It was found that the rural poor in the village can barely access government services due to four factors: political, social, economic and cultural, as follows.

The political factor concerns the lack of bargaining power in obtaining social benefits. As the poor have a low formal education level, they have limited knowledge about how to access and benefit from government projects. Therefore, planning and decision making on projects fell into the hands of the village leader and local influential persons. As a result, the poor have no voice in planning and decision making regarding community projects.

The social factor concerns lack of a supporting group and lack of access to information. Although they may know about upcoming government services and assistance, they can not access those services or assistance. This is because of the discriminatory practices by government officers and other concerned parties resulting in benefits only reaching those who have power, influences and connections.

The economic factor concerns the livelihoods of the poor. Normally, the poor earn their living by day labor, which means that their income is not stable. If they do not work one day, they will have no income on that day. When they go to seek government services, they have to miss their work and earn no income on that day. As a result, the poor do not want to ask for government services or participate in various community projects.

The cultural factor concerns the low self esteem of the poor and other community residents. The poor see themselves in a negative light, occupying a lower position in society, uneducated, without status, and incapable. They are afraid to inquire about information or to seek services from the government unless forced to. People in the community see them similarly. Therefore, they do not give much opportunity to the poor to participate in various community projects.

As a result, the poor have little access to government services. However, the poor can still survive in the community because they help each other and depend on kinship systems as well as patronage system in the community.

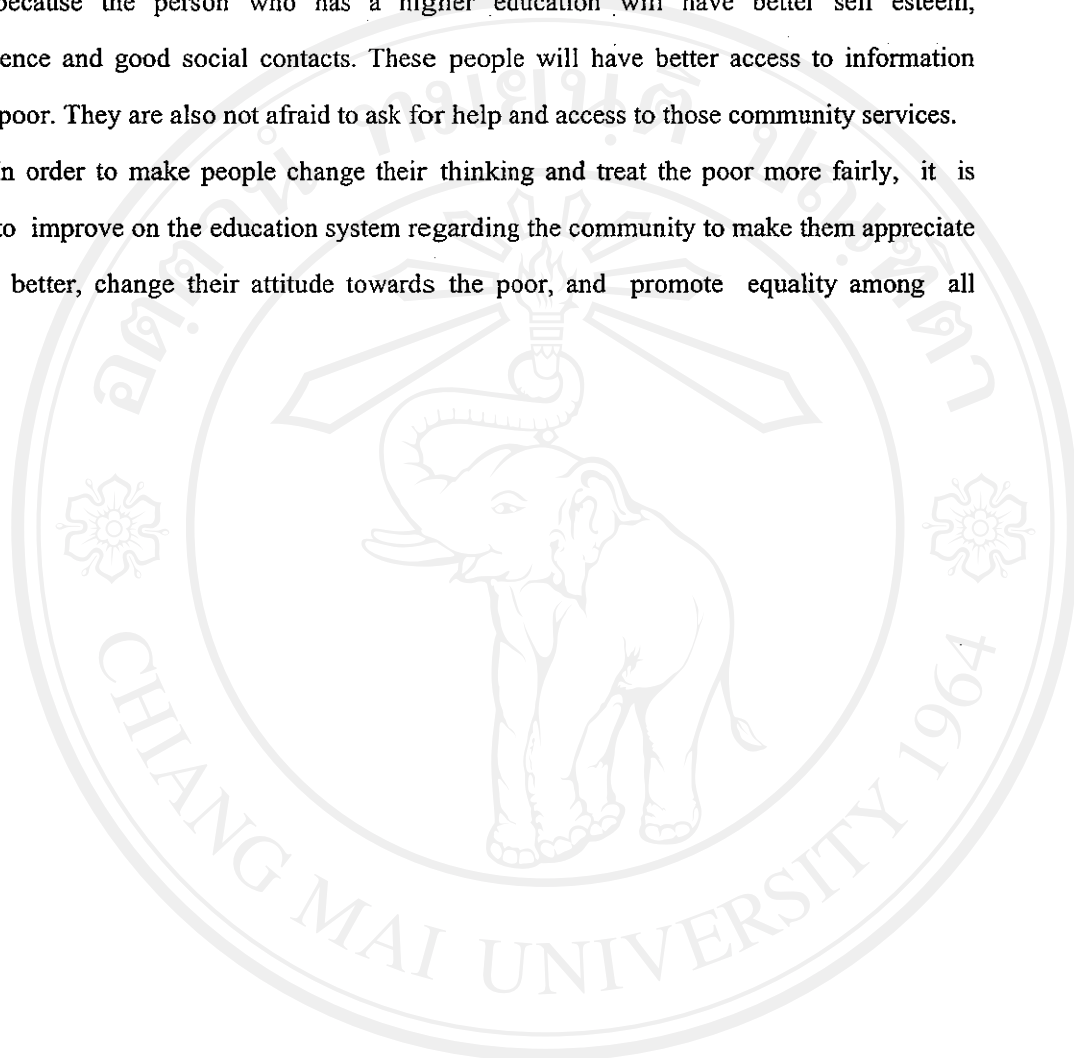
The research results show that the government needs to do the following;

- Understand the social structure of the community which has the people with authority and power, similar to the social structure of the country.
- Understand the limitations of the poor in accessing government services before initiating a project.

- Provide community services that the poor can readily access.

The study also shows that education is a key factor for the poor to access government services, because the person who has a higher education will have better self esteem, self-confidence and good social contacts. These people will have better access to information than other poor. They are also not afraid to ask for help and access to those community services.

In order to make people change their thinking and treat the poor more fairly, it is important to improve on the education system regarding the community to make them appreciate each other better, change their attitude towards the poor, and promote equality among all people.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved